

POVIJEST SPASENJA

nje-Pashalni Jaganjac Starog zavjeta. Žrtveno Janje sjedi na otvorenoj Knjizi otkrivenja sa sedam pečata. Pečati simbolički označuju Božje osude koje dolaze u posljednjim vremenima. Sudit će se onima koji se nisu pokajali, a spasit će se oni koji su se pokajali, pouzdali i povjerivali u Krista spasitelja i otkupitelja. Najpoznatiji ikonografski motiv su prva četiri pečata kao četiri jahača Apokalipse odnosno Knjige otkrivenja: pojava antikrista, ratovi, glad i smrt. Pogled Janjeta usmjeren je prema raspetom Kristu, dok nogom pridržava zastavu uskrsnuća. Iznad slova omega pod lukovima svodova novog neba i lukovima vrata novog Jeruzalema nalazi se veliko mnoštvo ljudi, „iz svakog naroda“, oblikovano kao sedam crkava iz Knjige otkrivenja, sveti mučenici koji „objeliše haljine u krvi Jagančevoj“. Na vrhu luka ulaznih vrata u Novi Jeruzalem pojavljuje se „žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od 12 zvijezda. Trudna“. (Otk.12,1-2). To je lik Marije, Bogorodice, nove Eve koja ujedno satire glavu zmiji preko roda svoga Isusa Krista koji je došao poraziti zmiju kao simbol zla i grijeha, koja zavodi prve ljude izraženo na lijevoj strani slike u sceni Adama i Eve. Ona je „kći Sionska“, majka svih živih, crkva koju progoni sotona kojeg svladava Kristovo otkupiteljsko djelo. Iznad Marije zasjalo je sedam svijećnjaka prikazanih ujedno i kao

sedam svjetlećih nebeskih tijela, sedam zvijezda obasjanih zrakama uskrsnulog Krista. (Sedam zvijezda anđeli su sedam crkava, a sedam svijećnjaka sedam je crkava. Vidi Otkrivenje). U likovnom smislu su boje, forma i ritmičko dominantno kružno kretanje, usklađeni i komplementarni s postojećim vitrajima na crkvenim prozorima. Valja naglasiti i simboličko značenje pojedinih boja, tako npr. križ je obojen ljubičastom (ne uobičajenom smeđom), koja simbolizira pokoru, patnju, strpljivost, dobrotu. Prevladavajuće plava budi osjećaj beskrajnosti i čežnje, a duh vodi prema nebeskim prostorijama, meditaciji i osjećajima. Simbolizira: besmrtnost, vječnost, vjeru, istinu, tišinu, jasnoću, nebeski beskraj... . Žuta u svojim akcentnim naznakama je boja svjetla, topline i duševne slobode. Simbolički je boja duhovnog svjetla, svetosti, duševnosti, mudrosti, razuma, misli... . Akcenti crvene na točno određenim mjestima simboliziraju: ljubav, strast, radost, ali postavljena u kontekst određenih likova i sadržaja može simbolizirati đavlja (zmija), mučeništvo (krv), oganj, okrutnost... . Na sličan način možemo tražiti simboliku i ostalih boja i njihovih tonaliteta. Pri likovnoj realizaciji mislilo se i na harmoniziranje forme i boja i sa zadanim okvirima mrežne konstrukcije zida-prozora kako bi se što više vizualno neutralizirala.“
Marijan Jakubin

VITRAJ U CRKVI SV. LEOPOLD MANDIĆ, LJUBLJANICA VOLTINO, ZAGREB

ŽUPNI URED SV. LEOPOLD MANDIĆ,

LJUBLJANICA – VOLTINO, DRAGUTINA GOLIKA 42, 10110 ZAGREB, T: + 385 1 3666-156; F: + 385 1 3690-799,
E: ZUPA.LEOPOLD.MANDIC@GMAIL.COM, W: [HTTP://WWW.ZUPA-LEOPOLD-MANDIC.HR](http://WWW.ZUPA-LEOPOLD-MANDIC.HR)

DONACIJA I FINANCIJSKA POTPORA ZA UREĐENJE CRKVE I PASTORALNOG CENTRA ŽIRO RAČUN

HR4923600001101521109

ZAHVALUJEMO VAM NA PRILOZIMA I DOSADAŠNJEM DOPRINOSU!

POVIJEST SPASENJA

VITRAJ U CRKVI SV. LEOPOLD MANDIĆ,
LJUBLJANICA VOLTINO, ZAGREB

Dragi župljeni,
pred nama je još jedan projekt u sklopu uređenja interijera crkve koji se zapravo ne odnosi samo na interijer. Naime, kada je riječ o vratima i prozorima bilo kojeg objekta koji na sebi ima staklenu površinu, tada zapravo ono služi kao ulaz i izlaz. Osobito kada je riječ o funkciji prozora, znamo da su oni tu kako bi kroz ostakljene površine ulazilo svjetlo u prostor te time dalo prostoru dio onoga što je izvan prostora. Sakralni ili crkveni prostor oduvijek je koristio prozorska okna kako bi ono dalo interijeru, koristeći se stakлом u boji (vitraj) potrebnu mistiku a ujedno i ispričao neki dio sv. Pisma. Pred sobom imamo skicu vitraja koji će jednog dana uz Boju pomoći, i naravno Vašu, oplemeniti portalnu monumentalnu staklenu stijenu ponad ulaza u crkvu, te istančanim osjetom za odabir boja umjetnika g. Jakubina dati sunčevom svjetlu novi spektar boja koji će ulaziti u interijer naše crkve a ujedno nam ispričati povijest Spasenja. Za izradu jednog od najvećih vitraja u gradu Zagrebu bit će potrebna značajna sredstva koja ćemo zajednički snagama prikupiti. U ime župe obratit ću se svim relevantnim institucijama za šire-

nje kulture, ali molim i Vas dragi župljeni da pomognete u realizaciji ovog projekta. Ime svakog donatora naći će svoje mjesto na posebnoj mramornoj ploči ispod vitraja kao znak zahvalnosti što ste pomogli da se ovaj krunski projekt za našu župnu crkvu i sproveđe u djelo. U nastavku slijedi detaljno pojašnjenje i vizija prof. Marijana Jakubina:
„Ideju za izradu vitraja trebalo je prvenstveno prilagoditi zadatom okviru staklene stijene na južnoj strani interijera crkve. Ostakljeni, vidljivi dio zida iz unutrašnjosti crkve, sastoji se od 16 polja. Dimenzije pojedinog polja su 247x123 cm što zajedno iznosi 48,60 m². Polja su komponirana u vertikalnim i horizontalnim nizovima (4 polja nižu se jedno iznad drugog po vertikali i 4 polja jedno do drugog po horizontali). Ova zadana kompozicija odredila je i osnovnu kompozicijsku zamisao koja se može likovno i tematski čitati i po vertikalnom i po horizontalnom nizu. Četiri vertikale označavaju četiri adventske svjeće sa njihovim simboličkim značenjem razdjelica povijesti čovječanstva. Prva svjeća je simbol stvaranja, druga Božjeg utjelovljenja i rođenja, treća otkupljenja i spasenja, a

četvrta svršetka svega stvorenog i rađanja novog neba i nove zemlje. Ukomponirane su u kružnu kompoziciju koja označava adventski vjenac koji je kao krug simbol vječnosti, neprekinutog postojanja, Božje savršenosti i Božje sveobuhvatnosti koja obuhvaća sav univerzum, duh, dušu i tvar (Božji monogram). Ovaj hod povijesti čovječanstva označen je dodatnim slovima A (alfa – početak) i Ω (omega – svršetak) postavljenih unutar prvog i četvrtog vertikalnog niza tj. prve i četvrte svjeće.

1. Prvi vertikalni niz izražava već spomenuto stvaranje inspirirano Knjigom postanka. Tu se uočavaju elementi stvaranja svemira, zemlje, vode, neba, vegetacije..., duhovnih bića (anđeo kao simbol, a istodobno i anđeo navještenja - Gabrijel te kao anđeo navjestitelj radosne vijesti utjelovljenja i rođenja Boga u djetetu Isusu). Anđeo istodobno formira jedan krak slova A. Nad njime se pojavljuje Duh sveti u obliku bijelog goluba koji lebdi nad vodama uprputujući ujedno treću božansku osobu po kojoj je začet Isus. Iznad Njega nalazi se drvo spoznaje dobra i zla s crvenim plovovima ispod kojeg se nalaze Adam i Eva koja daje Adamu plod zabranjenog voća. Iz krošnje drveta silazi među njih zmija kao simbol zla i sotone (ljudskog grijeha).

2. Drugi vertikalni niz (kao druga svjeća) prikazuje rođenje Isusovo s Marijom i Josipom obasjanih svjetlošću razapetog i uskrsnulog Isusa. Svoj trag do njih ostavlja i zvijezda repatica sa svojim svekolikim značenjem. Novorođeni Isus, Marija i Josip prikazani su tradicionalnim simbolima boja i predmeta (crvena, plava, bijela, zelena, ja-

sle, slama, Josipov štap, aureole).

3. Treći niz (treća svjeća) je niz Isusovog otkupiteljskog čina. Isusova smrt na križu iz kojeg izranja Isusovo uskrsnuće koje je povezano s križem i mrtvim tijelom umjesto prikaza groba. Uskrsnuće kao pobjeda nad smrću. U podnožju križa, na kugli zemaljskoj stoe Marija i Ivan apostol koji grle križ te prihvaćaju jedan drugog prikazano istodobno grljenjem križa i međusobnim grljnjem. Ta ljubav prema Kristu i međusobno prihvaćanje po preporuci Isusa, označena je na simbolički način izražen srcolikim komponiranjem linija i boja koje ih obavijaju i prožimaju. Iznad uskrsnuća u svemirskom plavetnilu vijori se uskrsno-pobjednička zastava koja se spušta prema Isusovu rođenju i raspeću. Iznad zastave simbolički je prikaz Boga Oca kao Sunca, izvora svjetla i života, čije zrake prodiru kroz zastavu sve do uskrsnulog Krista koji iste zrake svjetla raspršuje po čitavom prizoru. Istu svjetlost širi i Krist na križu dotičući svojim otkupiteljskim činom pojedine scene.

4. Četvrti vertikalni niz inspiriran je likovima iz Knjige otkrivenja sv. Ivana apostola. Likovnim jezikom izražene su glavne scene svršetka svijeta i stvaranje novog neba i nove zemlje, novog Jeruzalema. Nasuprot stvaranju svemira, posebno vode i zemlje u prvom vertikalnom nizu, sada se pojavljuje pucanje i raspršnuće zemlje kao simbolika nestajanja svega stvorenoga. To se naglašava još slovom grčkog alfabetu Ω (omega) koji označuje svršetak, nasuprot početka označenog slovom A (alfa) na lijevoj strani slike. U omegu je ukomponiran Jaganjac Božji koji označuje Krista kao Žrtveno ja-